

Sygn. akt I C 424/23

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 listopada 2023 roku

Sąd Okręgowy w Sieradzu I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący: sędzia Tomasz Choczaj

Protokolant: Kinga Brocka

po rozpoznaniu w dniu 30 października 2023 roku w Sieradzu

na rozprawie

sprawy z powództwa M. J., A. N. (1), A. N. (2) i M. N.

przeciwko Bankowi Spółdzielczemu w S.

o ustalenie i zapłatę ewentualnie o ustalenie i zapłatę ewentualnie o ustalenie i zapłatę

1. oddała powództwo;

2. zasądzą solidarnie od powodów: M. J., A. N. (1), A. N. (2) i M. N.

na rzecz pozwanego Banku Spółdzielczego w S. kwotę 5 417,00 zł (pięć tysięcy czterysta siedemnaście złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa prawnego wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia uprawomocnienia się wyroku do dnia zapłaty.

Sygn. akt I C 424/23

UZASADNIENIE

A. N. (1), M. J., M. N. i A. N. (2) wnieśli o ustalenie, że pomiędzy nimi a Bankiem Spółdzielczym w S. istnieje stosunek prawny wynikający z umowy o pożyczkę hipoteczną nr 21/FS/ (...)/2017 z 19 lipca 2017 r., z pominięciem postanowień § 5 ust. 1-4 i 6-7 umowy, jednakże tylko w tej części, w której określa, że jednym ze składników oprocentowania kredytu jest wskaźnik referencyjny WIBOR 3M, w którym oprocentowanie wyznacza marża określona w umowie w wysokości 5,5 %, która może ulec zmianie jedynie w przypadkach opisanych w treści umowy, wobec bezskuteczności postanowień niedozwolonych ujętych w § 5 ust. 1-4 i 6-7 umowy; zasądzenie od pozwanego na rzecz A. N. (1) kwoty 1 364,02 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od 7 marca 2023 r. do dnia zapłaty; zasądzenie na rzecz powodów w częściach równych kwoty 1 364,02 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od 7 marca 2023 r. do dnia zapłaty; na rzecz A. N. (1) kwoty 9 946,02 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od 7 marca 2023 r. do dnia zapłaty; zasądzenie na rzecz powodów kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego w wysokości podwójnej stawki minimalnej wynikającej z norm prawem przepisanych, z uwagi na charakter i stopień zawilości sprawy oraz związany z rodzajem i obszernością materiału dowodowego, nakładem pracy pełnomocnika wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia uprawomocnienia się orzeczenia do dnia zapłaty oraz opłaty skarbowej od każdego udzielonego pełnomocnictwa w kwocie 17,00 zł.

Ewentualnie powodowie wnieśli o ustalenie, że pomiędzy nimi a pozwanym istnieje stosunek prawny wynikający z umowy o pożyczkę hipoteczną nr 21/FS/ (...)/2017 z 19 lipca 2017 r. z pominięciem postanowień § 5 ust. 1-4 i 6-7 umowy, w którym kwota kredytu określona w § 1 ust. 1 umowy, tj. 220 400,00 zł nie podlega oprocentowaniu, wobec bezskuteczności postanowień niedozwolonych ujętych w § 5 ust. 1-4 i 6-7 umowy; zasądzenie od pozwanego na rzecz A. N. (1) kwoty 7 643,91 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od 7 marca 2023 r. do dnia zapłaty; zasądzenie na rzecz powodów w częściach równych kwoty 7 643,91 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od 7 marca 2023 r. do dnia zapłaty; na rzecz A. N. (1) kwoty 63 094,29 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od 7 marca 2023 r. do dnia zapłaty; zasądzenie na rzecz powodów kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego w wysokości podwójnej stawki minimalnej wynikającej z norm prawem przepisanych, z uwagi na charakter i stopień zawłości sprawy oraz związany z rodzajem i obszernością materiału dowodowego, nakładem pracy pełnomocnika wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia uprawomocnienia się orzeczenia do dnia zapłaty oraz opłaty skarbowej od każdego udzielonego pełnomocnictwa w kwocie 17,00 zł.

Pozwany wniósł o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie solidarnie od powodów na jego rzecz kosztów postępowania według norm przepisanych w podwójnej wysokości.

Pismem procesowym z 17 lipca 2023 r. strona powodowa zmodyfikowała swoje powództwo i wniosła o ustalenie, że nie istnieje pomiędzy powodami i pozwanym stosunek prawny wynikający z umowy o pożyczkę hipoteczną nr 21/FS/ (...)/2017 z 19 lipca 2017 r., na skutek nieważności tej umowy w całości; zasądzenie od pozwanego na rzecz A. N. (1) kwoty 98 994,94 zł tytułem zwrotu nienależnie pobranych świadczeń pieniężnych w wykonaniu nieważnej umowy wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia doręczenia niniejszego pisma pozwanemu do dnia zapłaty; zasądzenie na rzecz powodów w częściach równych kwoty 10 466,72 zł tytułem zwrotu nienależnie pobranych świadczeń pieniężnych w wykonaniu nieważnej umowy wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia doręczenia niniejszego pisma pozwanemu do dnia zapłaty.

Ewentualnie powodowie wnieśli o ustalenie, że istnieje pomiędzy stronami stosunek prawny wynikający z umowy o pożyczkę hipoteczną nr 21/FS/ (...)/2017 z 19 lipca 2017 r., na podstawie której powodom został udzielony kredyt na kwotę 220 400,00 zł na okres od 19 lipca 2017 r. do 11 lipca 2037 r., z oprocentowaniem równym stałej marży określonej w umowie w wysokości 5,5%, która może ulec zmianie jedynie w przypadkach opisanych w treści umowy, wobec bezskuteczności postanowień zawartych w § 5 ust. 1-4, 6-7 umowy, jednakże tylko w tej części, w której określa, że jednym ze składników oprocentowania kredytu jest wskaźnik referencyjny WIBOR 3M; zasądzenie od pozwanego na rzecz A. N. (1) kwoty 1 364,02 zł tytułem bezpodstawnego wzbogacenia pozwanego w związku z pobraniem od powódki tytułem spłaty kredytu środków pieniężnych w zawyżonej wysokości w okresie od 11 sierpnia 2017 r. do 8 czerwca 2018 r. wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od 7 marca 2023 r. do dnia zapłaty; zasądzenie na rzecz powodów w częściach równych kwoty 1 364,02 zł tytułem bezpodstawnego wzbogacenia pozwanego w związku z pobraniem od powoda tytułem spłaty kredytu środków pieniężnych w zawyżonej wysokości w okresie od 11 sierpnia 2017 r. do 8 czerwca 2018 r. wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od 7 marca 2023 roku do dnia zapłaty; zasądzenie na rzecz A. N. (1) kwoty 9 946,02 zł tytułem bezpodstawnego wzbogacenia pozwanego w związku z pobraniem od powódki tytułem spłaty kredytu środków pieniężnych w zawyżonej wysokości w okresie od 9 czerwca 2018 r. do 8 grudnia 2022 r. wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od 7 marca 2023 r. do dnia zapłaty.

Ewentualnie powodowie wnieśli o ustalenie, że istnieje pomiędzy stronami stosunek prawny wynikający z umowy o pożyczkę hipoteczną nr 21/FS/ (...)/2017, na podstawie której powodowie zwracają pozwanemu udzielony im kredyt

na kwotę 220 400 zł na okres od 19 lipca 2017 r. do 11 lipca 2037 r. bez odsetek i innych kosztów kredytu, wobec bezskuteczności postanowień zawartych w § 5 ust. 1-4, 6-7 umowy; zasądzenie od pozwanego na rzecz A. N. (1) kwoty 7 643,91 zł tytułem bezpodstawnego wzbogacenia pozwanego w związku z pobraniem od powódki tytułem spłaty kredytu środków pieniężnych w zawyżonej wysokości w okresie od dnia 11 sierpnia 2017 r.

do 8 czerwca 2018 r. wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od 7 marca 2023 r. do dnia zapłaty; zasądzenie na rzecz powodów w częściach równych kwoty 7 643,91 zł tytułem bezpodstawnego wzbogacenia pozwanego w związku z pobraniem od powódki tytułem spłaty kredytu środków pieniężnych w zawyżonej wysokości w okresie od 11 sierpnia 2017 r. do 8 czerwca 2018 r. wraz

z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od 7 marca 2023 r. do dnia zapłaty; zasądzenie na rzecz A. N. (1) kwoty 63 094,29 zł tytułem bezpodstawnego wzbogacenia pozwanego w związku z pobraniem od powódki tytułem spłaty kredytu środków pieniężnych w zawyżonej wysokości w okresie

od 9 czerwca 2018 r. do 8 grudnia 2022 r. wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od 7 marca 2023 r. do dnia zapłaty.

Pozwany nie uznał tak zmodyfikowanego powództwa i wniósł o jego oddalenie.

Sąd Okręgowy ustalił, co następuje:

W dniu 19 lipca 2017 r. A. N. (1) i P. N., którzy nie prowadzili działalności gospodarczej, zawarli z pozwanym umowę o pożyczkę hipoteczną nr 21/FS/ (...)/2017. Przed jej podpisaniem odbyli 3 spotkania w banku, na ostatnim doszło do sfinalizowania umowy. Nie mogli negocjować warunków umowy, zapoznali się z jej zapisami przed jej podpisaniem. Nie wyjaśniono im czym jest stawka referencyjna WIBOR. Mieli świadomość,

iż rata może nieznacznie wzrosnąć. Nie było ich stać na zaciągnięcie pożyczki

o stałym oprocentowaniu. Podpisali oświadczenie, że zostali poinformowani

o ponoszeniu ryzyka zmiany stopy procentowej w związku z zaciągnięciem pożyczki o zmiennym oprocentowaniu, o możliwości wzrostu kosztów pożyczki

w przypadku wzrostu stawki bazowej oraz o ryzyku zmiany cen rynkowych zabezpieczenia pożyczki. Potwierdzili, że mają pełną świadomość ryzyka związanego z zaciągnięciem zobowiązania; że otrzymali regulamin i że zostali poinformowani o podwyższonym ryzyku produktu. Otrzymali formularz informacyjny dotyczący kredytu zabezpieczonego hipoteką, w którym wskazane były warunki udzielenia kredyt. Ponadto otrzymali symulację spłat kredytu przy oprocentowaniu wynoszącym: 3 %, 5 %, 10 % i 15 %, powiększonym o marżę banku, **(dowód: zeznania powódki A. N. (1) - k. 175 i nagranie rozprawy z 30 października 2023 r. - płyta - koperta - k. 177, minuta od 00:34:46 do 00:37:54 w zw. z informacyjnymi wyjaśnieniami - k. 174 - 174 verte i nagraniem rozprawy z 30 października 2023 r. - płyta - koperta - k. 177, minuta od 00:06:04 do 00:17:17; zeznania pozwanego - k. 175 verte i nagranie rozprawy z 30 października 2023 r. - płyta - koperta - k. 177, minuta od 00:41:22 do 00:50:38 w zw. z informacyjnymi wyjaśnieniami - k. 175 i nagraniem rozprawy z 30 października 2023 r. - płyta - koperta - k. 177, minuta od 00:25:52 do 00:32:36; wniosek kredytowy z załącznikami - k. 81 - 99).**

Pożyczka dotyczyła kwoty 220 400,00 zł, która miała być spłacana przez okres 240 miesięcy, tj. od 19 lipca 2017 r. do 11 lipca 2037 r. Całkowita kwota pożyczki wyniosła 213 788,00 zł. Bank pobierał prowizję przygotowawczą w wysokości 3.00 % kwoty przyznanej pożyczki, tj. w wysokości 6 612,00 zł. Pożyczka mogła zostać wykorzystana na dowolny cel. Zabezpieczeniem spłaty pożyczki, odsetek, odsetek od przeterminowanych należności, prowizji i opłat była hipoteka ustanowiona do kwoty 374 680,00 zł na nieruchomości położonej w miejscowości S., ul. 40-L. PRL, nr domu 15, o numerze działki (...), dla której Sąd Rejonowy w Zduńskiej Woli Wydział V Ksiąg Wieczystych prowadził księgę wieczystą nr (...); cesja praw z polisy ubezpieczeniowej od ognia i innych zdarzeń losowych ww. nieruchomości; weksel własny in blanco wystawiony przez pożyczkobiorcę wraz z deklaracją wekslową, **(dowód: umowa pożyczki - k. 51 - 52 verte; regulamin - k. 56 - 57 verte).**

Kwota pożyczki miała zostać wypłacona jednorazowo 21 lipca 2017 r.,

w formie bezgotówkowej na rachunek należący do A. N. (1) i P. N. o nr (...) 0004 0000 2642 3000 0010, który był prowadzony przez pozwanego, **(dowód: umowa pożyczki - k. 51 - 52 verte; regulamin - k. 56 - 57 verte)**.

Pożyczka była oprocentowana według zmiennej stopy procentowej, stanowiącej sumę stawki bazowej i stałej marży banku. Stawką bazową miała być stopa WIBOR 3M, obliczana z dokładnością do dwóch miejsc po przecinku, jako średnia arytmetyczna pięciu ostatnich kwotowań w kwartale poprzedzającym kwartał naliczania odsetek. Zmieniona stawka bazowa obowiązywała od pierwszego dnia kwartału kalendarzowego. Zmiana wysokości stawki bazowej powodowała zmianę wysokości oprocentowania o taką samą liczbę punktów procentowych. W dniu zawarcia umowy stawka bazowa (...) wynosiła 1,73 %. Stała marża banku składała się z marży podstawowej, która wynosiła 5,50 punktów procentowych. Łącznie oprocentowanie kredytu na dzień zawarcia umowy (suma stawki bazowej oraz stałej marży) wyniosła 7,23 % w stosunku rocznym, **(dowód: umowa pożyczki - k. 51 - 52 verte; regulamin - k. 56 - 57 verte)**.

Niezależnie od zmian wysokości oprocentowania opisanych wyżej bank podwyższał oprocentowanie o 1,5 punktu procentowego w przypadku, gdy pożyczkobiorca opóźniał się w spłacie kredytu lub odsetek powyżej 1 miesiąca. Obniżenie oprocentowania o 1,5 punktu procentowego następowało po trzech miesiącach prawidłowej obsługi kredytu. Odsetki naliczane były za każdy dzień wykorzystania kredytu, zgodnie ze stanem faktycznego zadłużenia, **(dowód: umowa pożyczki - k. 51 - 52 verte; regulamin - k. 56 - 57 verte)**.

Bank informował pożyczkobiorcę o zmianie oprocentowania na zasadach określonych w § 10 w zawiadomieniu o wysokości raty kredytu. Zmiana oprocentowania nie wymagała aneksu do umowy. Pożyczkobiorca ponosił ryzyko zmian stóp procentowych. Zmiana oprocentowania (wzrost lub spadek) powodowała: w systemie spłat równych rat kapitałowo-odsetkowych - zmianę wysokości tych rat (odpowiednio wzrost lub spadek); w systemie spłat rat malejących - zmianę wysokości odsetek (odpowiednio wzrost lub spadek). Dla potrzeb umowy przyjmowało się, że rok obrachunkowy miał 365 dni, a miesiąc rzeczywistą liczbę dni. Maksymalna wysokość oprocentowania kredytu nie mogła w stosunku rocznym przekraczać dwukrotności wysokości odsetek ustawowych (odsetki maksymalne). Jeżeli oprocentowanie kredytu przekraczało wysokość odsetek maksymalnych, należały się odsetki maksymalne. Wysokość odsetek ustawowych równała się sumie stopy referencyjnej NBP i 3,5 punktów procentowych. Ogłaszana była przez Ministra Sprawiedliwości - w drodze obwieszczenia - w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”. Rzeczywista roczna stopa oprocentowania na dzień zawarcia umowy wynosiła 8,461349 % w skali roku. Została obliczona przy założeniu obowiązywania umowy przez czas, na który została zawarta oraz wypełnienia przez bank i pożyczkobiorcę zobowiązań wynikających z umowy w terminach w niej określonych, w tym wypłaty pożyczki w terminach określonych w umowie i spłaty pożyczki zgodnie z harmonogramem oraz uwzględniała: oprocentowanie, całkowitą kwotę pożyczki i całkowity koszt pożyczki z chwili zawarcia umowy oraz została ustalona przy założeniu, że stopa oprocentowania pożyczki i opłaty pozostawały niezmienione przez cały okres obowiązywania umowy, za wyjątkiem zmian marży po upływie okresu ubezpieczenia, na zasadach określonych w umowie, **(dowód: umowa pożyczki - k. 51 - 52 verte; regulamin - k. 56 - 57 verte)**.

Pożyczkobiorca zobowiązany był do spłaty pożyczki i odsetek w równych miesięcznych ratach kapitałowo-odsetkowych. Prognozowany harmonogram spłaty pożyczki, ustalony przy założeniu uruchomienia pożyczki zgodnie z umową, stanowił załącznik do niniejszej umowy i był integralną jej częścią. Bank miał przesłać go pożyczkobiorcom po uruchomieniu pożyczki. Z uwagi na oprocentowanie pożyczki według zmiennej stopy procentowej o wysokości poszczególnych rat bank informował pożyczkobiorcę pisemnie, przysyłając aktualne zawiadomienie o wysokości raty pożyczki obejmujące 3 najbliższe raty, raz na trzy miesiące, przed terminem płatności pierwszej z nich. W przypadku nieotrzymania aktualnego zawiadomienia, pożyczkobiorca zobowiązany był dowiedzieć się w banku o wysokości raty przed terminem jej płatności. Pożyczkobiorca zobowiązany był do spłaty pożyczki w terminach i kwotach określonych w umowie i aktualnym zawiadomieniu o wysokości raty pożyczki. Całkowite rozliczenie pożyczki następowało przy spłacie

ostatniej raty, tzw. raty wyrównującej, **(dowód: umowa pożyczki - k. 51 - 52 verte; regulamin - k. 56 - 57 verte)**.

Pożyczkobiorca mógł dokonać wcześniejszej, niż w terminach określonych w umowie, spłaty części lub całości pożyczki. W celu umożliwienia rozliczenia wcześniejszej spłaty, pożyczkobiorca zobowiązany był poinformować bank o zamiarze wcześniejszej spłaty pożyczki, najpóźniej w terminie 3 dni przed planowaną spłatą. Wówczas nie był zobowiązany do zapłaty oprocentowania

za okres po spłacie pożyczki. W przypadku wcześniejszej spłaty części pożyczki,

w celu ustalenia zasad spłaty kwoty pożyczki nieobjętej wcześniejszą spłatą, pożyczkobiorca określał: kwotę pożyczki, którą zamierza spłacić; termin wcześniejszej spłaty; zasady spłaty pozostałej części pożyczki, poprzez: zmianę wysokości rat i skrócenie okresu udzielenia pożyczki (wymagało aneksu) albo zmianę wysokości rat przy zachowaniu dotychczasowego okresu udzielenia pożyczki (wymagało zmiany harmonogramu) albo zachowanie dotychczasowej wysokości rat i skrócenie okresu udzielenia pożyczki (wymagało aneksu). Bank wykonywał dyspozycję wcześniejszej spłaty pożyczki zgodnie ze zgłoszeniem pożyczkobiorcy, pod warunkiem zapewnienia przez pożyczkobiorcę środków pieniężnych na rachunku obsługi pożyczki, **(dowód: umowa pożyczki - k. 51 - 52 verte; regulamin - k. 56 - 57 verte)**.

Należność banku (kwota pożyczki, rata pożyczki, odsetki) niespłacona

w terminie określonym w umowie lub w terminie wyznaczonym przez Bank albo spłacone w niepełnej wysokości stawało się zadłużeniem przeterminowanym.

Od niespłaconej pożyczki lub jej części w terminie określonym w umowie lub określonym przez bank w odrębnym wezwaniu. Bank pobierał odsetki

od przeterminowanych należności równe dwukrotności wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie w stosunku rocznym; wysokość odsetek ustawowych

za opóźnienie równała się sumie stopy referencyjnej NBP i 5,5 punktów procentowych. W dniu zawarcia umowy oprocentowanie zadłużenia przeterminowanego wynosiło 14,00 %. Zmiana wysokości oprocentowania

ze względu na zmianę stopy referencyjnej Narodowego Banku Polskiego następowała automatycznie wraz z każdorazową zmianą stopy referencyjnej Narodowego Banku Polskiego i obowiązywała od dnia wejścia w życie uchwały Rady Polityki Pieniężnej, bez konieczności zmiany umowy w formie pisemnego aneksu. Wysokość odsetek ustawowych za opóźnienie ogłaszana była przez Ministra Sprawiedliwości - w drodze obwieszczenia - w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”. Informacje o wysokości stopy referencyjnej NBP publikowane były w prasie codziennej (np. dzienniku „Rzeczypospolita”). Strony umowy wyraziły zgodę, aby informacje o wysokości stopy referencyjnej publikowane w prasie codziennej (np. dzienniku „Rzeczypospolita”) i na stronie internetowej Narodowego Banku Polskiego (www.nbp.pl) były traktowane jako powiadomienie przez bank o zmianie oprocentowania zadłużenia przeterminowanego pożyczkobiorcy oraz osób będących dłużnikami banku z tytułu zabezpieczenia pożyczki, **(dowód: umowa pożyczki - k. 51 - 52 verte; regulamin - k. 56 - 57 verte)**.

W przypadku niespłacenia w terminie określonym w umowie pożyczki lub odsetek albo gdy wpłacona kwota była niższa od ustalonej w aktualnym harmonogramie/zawiadomieniu o wysokości raty, pozwany bank wysyłał

do pożyczkobiorcy: jedno upomnienie po 7 dniach od upływu terminu płatności

w przypadku, gdy wpłacona kwota była niższa od wymaganej - listem poleconym

za potwierdzeniem odbioru; jedno wezwanie do zapłaty - w przypadku, gdy zaległość w spłacie wynosiła co najmniej dwie raty pożyczki - listem poleconym za potwierdzeniem odbioru. W przypadku braku spłaty zadłużenia w terminie, pomimo wysłania wezwania do zapłaty, bank był uprawniony do podjęcia dalszych czynności w następującej kolejności: wypowiedzenia umowy pożyczki, wysłania ostatecznego wezwania do zapłaty, dochodzenia swoich należności

na drodze postępowania sądowego, dochodzenia swoich należności na drodze postępowania egzekucyjnego. O powstaniu zadłużenia przeterminowanego bank informował poręczyciela oraz inne osoby będące dłużnikami banku z tytułu zabezpieczenia pożyczki, przesyłając pisemnie (listem poleconym

za potwierdzeniem odbioru) informacje o zadłużeniu. W związku z niewykonaniem zobowiązania wynikającego z niniejszej umowy pożyczkobiorca mógł ponieść następujące koszty: wystawienia i wysłania upomnienia w wysokości określonej w obowiązującej taryfie, która na dzień zawarcia umowy wynosiła 7,80 zł za jedno upomnienie; wystawienia i wysłania wezwań do zapłaty w wysokości określonej w obowiązującej taryfie, która na dzień zawarcia umowy wynosi 7,80 zł za jedno wezwanie do zapłaty; w przypadku dochodzenia należności na drodze postępowania sądowego i egzekucyjnego koszty postępowania toczonego przed sądem ustalone orzeczeniem sądu w oparciu o reguły wskazane w kodeksie postępowania cywilnego i w ustawie o kosztach sądowych w sprawach cywilnych oraz ustalone w postanowieniu komornika w oparciu o ustawę o komornikach sądowych i egzekucji koszty postępowania egzekucyjnego w następujących wysokościach lub granicach: związane z wytoczeniem powództwa cywilnego - 5 % dochodzonej kwoty zadłużenia (przedmiotu sporu) nie mniej niż 30,00 zł nie więcej niż 100 000,00 zł; opłaty kancelaryjne; ustalone orzeczeniem komornika prowadzącego postępowanie egzekucyjne na podstawie ustawy o komornikach sądowych i egzekucji w wysokości 15 % egzekwowanej kwoty, jednak nie mniej niż 1/10 i nie więcej niż trzydziestokrotna wysokość przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego; zastępstwa procesowego, ustalone orzeczeniem sądu lub komornika w oparciu o rozporządzenie w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu. Ostateczna wysokość kosztów postępowania sądowego i egzekucyjnego uzależniona będzie od wysokości dochodzonego zadłużenia, sposobu prowadzenia postępowania sądowego i egzekucyjnego, jak również obowiązujących w tym zakresie przepisów prawa. Pożyczkobiorca ponosi również koszty opłat związanych z wystawieniem i wysłaniem upomnień, wezwań do zapłaty, informacji o zadłużeniu do poręczycieli i innych osób będących dłużnikami banku z tytułu zabezpieczenia spłaty pożyczki w wysokości równej opłacie za wystawienie i wysłanie upomnienia albo wezwania do zapłaty dla pożyczkobiorcy. Wpłaty zaliczane były na spłatę zadłużenia w następującej kolejności: prowizje, opłaty i inne koszty poniesione przez bank, które pożyczkobiorca zobowiązany jest zwrócić zgodnie z umową; odsetki od zadłużenia przeterminowanego; odsetki zaległe; kapitał przeterminowany; odsetki bieżące naliczane do dnia poprzedzającego wpływ środków na spłatę zadłużenia; kapitał bieżący, (**dowód: umowa pożyczki - k. 51 - 52 verte; regulamin - k. 56 - 57 verte**).

Bank mógł wypowiedzieć umowę w całości lub w części i postawić pożyczkę w stan wymagalności w przypadku: niespłacenia przez pożyczkobiorcę,

w terminach określonych w niniejszej umowie, pełnych rat pożyczki

za co najmniej dwa okresy płatności, po uprzednim wezwaniu pożyczkobiorcy,

do zapłaty zaległych rat w terminie nie krótszym niż 7 dni od otrzymania wezwania, pod rygorem wypowiedzenia umowy; niedokonania zmiany lub ustanowienia dodatkowego zabezpieczenia spłaty pożyczki; wszczęcia postępowania egzekucyjnego wobec pożyczkobiorcy; stwierdzenia niezgodności ze stanem faktycznym lub prawnym któregośkolwiek z oświadczeń pożyczkobiorcy złożonego we wniosku o pożyczkę lub innym dokumencie złożonym w banku

w związku z ubieganiem się o pożyczkę oraz udzieleniem pożyczki lub dokumentów dostarczonych przez pożyczkobiorcę w trakcie trwania umowy; złożenia przez pożyczkobiorcę wniosku o ogłoszenie upadłości osoby fizycznej nieprowadzącej działalności gospodarczej; wykorzystania pożyczki niezgodnie z przeznaczeniem; niewywiązania się przez pożyczkobiorcę z zobowiązań, o których mowa w § 16 ust. 1 pkt 1-4 umowy; dwukrotnego następującego po sobie niewywiązania się

z zobowiązania, o którym mowa w § 16 ust. 1 pkt 6, 9 i 13 umowy. Oświadczenie o wypowiedzeniu umowy pożyczki bank wysyłał pożyczkobiorcy listem poleconym za potwierdzeniem odbioru na adres do korespondencji, wyznaczając jednocześnie termin spłaty zadłużenia. O wypowiedzeniu umowy pożyczki bank informował poręczycieli oraz inne osoby zobowiązane do spłaty pożyczki z tytułu zabezpieczenia pożyczki. Okres wypowiedzenia pożyczki wynosił 30 dni, a w razie zagrożenia upadłością 7 dni, licząc od następnego dnia po otrzymaniu oświadczenia o wypowiedzeniu umowy pożyczki. Po upływie okresu wypowiedzenia bank przystępował do ściągania swoich należności na drodze postępowania sądowego i egzekucyjnego. W przypadku złożenia oświadczenia

o wypowiedzeniu umowy bank wstrzymywał wypłatę niewypłaconej części lub całości pożyczki. Z dniem ogłoszenia upadłości pożyczkobiorcy - osoby fizycznej nieprowadzącej działalności gospodarczej, umowa kredytu wygasła, jeżeli przed tym terminem bank nie wypłacił kredytu. W przypadku wypłaty kredytu w części przed dniem ogłoszenia

upadłości, pożyczkobiorca tracił prawo do żądania wypłaty niewypłaconej części kredytu. Jeżeli umowę wypowiedziałby pożyczkobiorca w przypadkach określonych w umowie, regulaminie lub przewidzianych przepisami prawa, to pożyczkobiorca zobowiązany był spłacić kredyt do upływu okresu wypowiedzenia, przy czym pożyczkobiorca mógł spłacić pożyczkę przed upływem tego okresu, **(dowód: umowa pożyczki - k. 51 - 52 verte; regulamin - k. 56 - 57 verte)**.

W przypadku pożyczki udzielanej wspólnie, pożyczkobiorcy ponosili solidarną odpowiedzialność wobec banku z tytułu udzielonej pożyczki. Wszystkie dyspozycje i wnioski dotyczące wypłaty lub spłaty pożyczki mogły być podpisane przez jednego z pożyczkobiorców, **(dowód: umowa pożyczki - k. 51 - 52 verte; regulamin - k. 56 - 57 verte)**.

Zmiana warunków umowy wymagała zachowania formy pisemnej pod rygorem nieważności, z zastrzeżeniem zmiany oprocentowania (w tym od należności przeterminowanych) i zmiany taryfy, która następuje w trybie i formie określonej w umowie, **(dowód: umowa pożyczki - k. 51 - 52 verte; regulamin - k. 56 - 57 verte)**.

W sprawach nieuregulowanych umową zastosowanie miały postanowienia regulaminu i powszechnie obowiązujące przepisy prawa. Wyrażenia użyte w umowie należało rozumieć zgodnie z definicjami określanymi w regulaminie. Pożyczkobiorca oświadczył, iż otrzymał stanowiące załączniki do umowy i integralne jej części: regulamin udzielania kredytów i pożyczek zabezpieczonych hipotecznie dla klientów indywidualnych obowiązujący w banku, wyciąg z taryfy, **(dowód: umowa pożyczki - k. 51 - 52 verte; regulamin - k. 56 - 57 verte)**.

P. N. zmarł 8 czerwca 2018 r. Postanowieniem z 10 lutego 2021 r. wydanym w sprawie o sygn. akt I Ns 1233/20 Sąd Rejonowy w Zduńskiej Woli stwierdził, że spadek po nim nabyli na podstawie ustawy i z dobrodziejstwem inwentarza: żona A. N. (1) oraz jego dzieci: M. J. z domu N., M. N. i A. N. (2) - po ¼ części każde z nich, **(dowód: kserokopia odpisu skróconego aktu zgonu - k. 49; postanowienie - k. 50)**.

Aneksem nr (...) z 30 marca 2020 r. powódka A. N. (1) dokonała zawieszenia spłat zobowiązań kredytowych w związku z pandemią korono wirusa (...)2. Strony postanowiły dokonać zmiany terminów spłat rat: kapitałowych przypadających w okresie od dnia 11 kwietnia 2020 r. do dnia 11 czerwca 2020 r. dla umowy, w ten sposób, że bank rozłożył spłaty odroczone rat w dotychczasowym okresie obowiązywania umowy kredytowej, **(dowód: aneks nr (...)) - k. 54)**.

Aneksem nr (...) z 14 marca 2022 r. strony zmieniły rachunek spłaty kredytu rachunek spłaty pożyczki w banku na nr (...) 0004 0000 2642 9000 0090, **(dowód: aneks nr (...)) - k. 55)**.

Od 11 sierpnia 2017 r. do 14 listopada 2022 r. powodowie dokonali wpłat w łącznej wysokości 110 829,64 zł, **(dowód: zaświadczenie - k. 44 - 44 verte)**.

Pismem z 23 stycznia 2023 r. powodowie wezwali pozwanego do zapłaty w terminie 30 dni kwoty 89 000,00 zł tytułem nienależnie pobranych od nich rat kapitałowo-odsetkowych w wyższej wysokości, niż rzeczywiście powinni spłacić w okresie od dnia 19 lipca 2017 r. do dnia 23 stycznia 2023 r. oraz złożyli reklamację w związku z zawarciem w treści umowy o kredyt hipoteczny z 19 lipca 2017 r. niedozwolonych postanowień umownych, których treść miała wpływ na wysokość spłaconych przez nich rat kapitałowo-odsetkowych. Pozwany odebrał to wezwanie 3 lutego 2023 r., nie udzielił na nie odpowiedzi, **(dowód: wezwanie wraz z potwierdzeniem odbioru - k. 45 - 48)**.

Powodowie są świadomi skutków unieważnienia przedmiotowej umowy, **(dowód: zeznania powódki A. N. (1) - k. 175 i nagranie rozprawy z 30 października 2023 r. - płyta - koperta - k. 177, minuta od 00:34:46 do 00:37:54 w zw. z informacyjnymi wyjaśnieniami - k. 174 - 174 verte)**

i nagraniem rozprawy z 30 października 2023 r. - płyta - koperta - k. 177, minuta od 00:06:04 do 00:17:17; zeznania powódki M. J. - k. 174 verte

i nagranie rozprawy z 30 października 2023 r. - płyta - koperta - k. 177, minuta od 00:17:17 do 00:21:40; zeznania powódki A. N. (2) - k. 174 verte i nagranie rozprawy z 30 października 2023 r. - płyta - koperta - k. 177, minuta od 00:21:40 do 00:24:01; zeznania powoda M. N. - k. 174 verte i nagranie rozprawy z 30 października 2023 r. - płyta - koperta - k. 177, minuta od 00:24:01 do 00:25:52).

Powyższy stan faktyczny jest w większej części bezsporny, gdyż został ustalony w oparciu o dowody z dokumentów, które nie były negowane przez strony.

Sąd ustalił stan faktyczny również w oparciu o zeznania stron, którym w całości dał wiarę.

Sąd pominął dowód z opinii biegłego, gdyż jest on nieprzydatny do poczynienia ustaleń w sprawie, a jego przeprowadzenie doprowadziłoby do znacznego przedłużenia postępowania.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

W pierwszej części należy stwierdzić, że powodowie wykazali interes prawny w wytoczeniu powództwa o ustalenie nieważności umowy lub ustalenie istnienia umowy bez postanowień abuzywnych.

Norma art. 189 k.p.c. kreuje szczególną (niewynikającą z przepisów prawa materialnego) formę ochrony prawnej praw podmiotowych. Jako przyznającej prawo do żądania szczególnej ochrony prawnej, normie tej przypisuje się charakter materialnoprawny. Interes prawny jest zazwyczaj pojmowany jako przesłanka materialnoprawna powództwa o ustalenie. Powodowie mają zatem procesowo - prawny obowiązek przytoczenia (a następnie materialnoprawny obowiązek udowodnienia) okoliczności faktycznych uzasadniających istnienie po ich stronie interesu prawnego w żądaniu ustalenia (prawa do żądania ochrony przez uzyskanie wyroku ustalającego). Interes prawny postrzega się z jednej strony jako przesłankę, która musi istnieć obiektywnie. Z drugiej zaś strony interes prawny jest przesłanką warunkującą dopiero możliwość dalszego badania w procesie twierdzeń stron co do istnienia lub nieistnienia ustalanego prawa lub stosunku prawnego. Interes prawny istnieje wówczas, jeżeli sam skutek, jaki wywoła uprawomocnienie się wyroku ustalającego, zapewni powodom ochronę ich prawnie chronionych interesów, czyli definitywnie zakończy spór istniejący lub prewencyjnie zapobiegnie powstaniu takiego sporu w przyszłości.

W niniejszej sprawie istnieje niepewność stanu prawnego i nie ma przy tym żadnego znaczenia to, czy ta niepewność wynika z przyczyn faktycznych lub prawnych. Ponadto należy dodać, że samo ustalenie nieważności umowy (ustalenie istnienia umowy bez postanowień abuzywnych), bez dodatkowego żądania o zapłatę, może uczynić zadość potrzebie ochrony określonej sfery prawnej powodów, bowiem rozstrzygnięcie w tym zakresie może doprowadzić niewątpliwie do wywołania skutków prawnych między stronami, w następstwie których ich sytuacja prawna zostanie określona jednoznacznie i tym samym do wyeliminowania, wynikającego z błędnego przekonania przysługiwania pozwanemu bankowi określonego uprawnienia, ryzyka naruszenia w przyszłości praw powodów (np. kwestia wykreślenia hipoteki, kwestia obowiązku informowanie banku o aktualnej sytuacji finansowej, konieczność ubezpieczenia budynku itp.). Oczywistym staje się także obowiązek rozliczenia wzajemnych świadczeń.

Sąd w dalszej kolejności rozważył zatem, czy w umowie znajdują się klauzule abuzywne, a jeśli tak, to czy ma to wpływ na ważność przedmiotowej umowy.

W niniejszej sprawie pozwanemu bankowi nie udało się udowodnić,

że małżonkowie N. zawierali umowę pożyczki jako przedsiębiorcy.
Na te fakty pozwany nie złożył żadnych dowodów. Zatem Sąd mógł podjąć się

Z zebranego w sprawie materiału dowodowego nie wynika również,
że strony negocjowały warunki umowy i że w związku z tym nie posłużyły się wzorcem umowy, gdyż na te fakty pozwany również nie przedstawił żadnych dowodów, a na nim przecież spoczywał ciężar wynikający z treści art. 6 k.c. Więcej, pozwany sam przyznał, że nie było możliwości negocjowania warunków umowy.

Ustalenia więc wymaga, czy postanowienia umowy są sprzeczne z dobrymi obyczajami i rażąco naruszają interesu konsumentów, czyli powodów.

Odnosząc się do zarzutu występowania w umowie klauzul abuzywnych dotyczących ustalenia zmiennego oprocentowania WIBOR 3M, to należy wskazać, iż powodowie nie mają racji w tej kwestii.

Zastrzeżenie w umowie kredytu zmiennej stopy procentowej nie stanowi niedozwolonej klauzuli wzorca umownego w rozumieniu art. 385¹ k.c. - takie uprawnienie banku wynika bowiem wprost z treści art. 76 Prawa bankowego oraz innych przepisów tejże ustawy, jednak sposób określenia przez bank warunków zmiany procentowej kredytu podlega ocenie z punktu widzenia konsumenta i w tym zakresie banki powinny zachować szczególną staranność w odniesieniu do precyzyjnego, jednoznacznego i zrozumiałego dla kontrahenta określenia tych warunków (patrz postanowienie Sądu Najwyższego z 21 grudnia 2011 r., I CSK 310/11, LEX nr 1108504).

Zgodnie z treścią art. 385¹ § 1 k.c. postanowienia umowy zawieranej z konsumentem nieuzgodnione indywidualnie nie wiążą go, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy (niedozwolone postanowienia umowne). Nie dotyczy to postanowień określających główne świadczenia stron, w tym cenę lub wynagrodzenie, jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny.

Z przepisu tego wynika, że niedozwolonymi postanowieniami umownymi są klauzule umowne, jeśli spełniają łącznie trzy przesłanki pozytywne: klauzule umowne zostały zawarte w umowach z konsumentami, kształtują prawa i obowiązki konsumenta w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami oraz rażąco naruszają jego interesy. Natomiast kontrola abuzywności postanowień umowy jest niedopuszczalna, gdy postanowienia umowne zostały indywidualnie uzgodnione z konsumentem oraz postanowienia umowne określają główne świadczenia stron i są sformułowane w sposób jednoznaczny.

W sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami rażąco naruszają interesy konsumenta postanowienia umowne godzące w równowagę kontraktową stron, a także te, które zmierzają do wprowadzenia konsumenta w błąd, wykorzystując jego zaufanie i brak specjalistycznej wiedzy. Zatem sprzeczne z dobrymi obyczajami są takie działania, które zmierzają do dezinformacji lub wywołania błędnego mniemania konsumenta (czy szerzej klienta), wykorzystania jego niewiedzy lub naiwności, ukształtowania stosunku zobowiązaniowego niezgodnie z zasadą równorzędności stron, nierównomiernego rozłożenia praw i obowiązków między partnerami kontraktowymi.

Dobre obyczaje to klauzula generalna pozwalająca ocenić treść czynności prawnej w świetle norm moralnych i obyczajowych, które są powszechnie akceptowane albo znajdują uznanie np. w stosunkach z konsumentem. Oceny zgodności postanowienia umowy z dobrymi obyczajami dokonuje się według stanu z chwili zawarcia umowy, biorąc pod uwagę jej treść, okoliczności zawarcia oraz uwzględniając umowy pozostające w związku z umową obejmującą postanowienie będące przedmiotem oceny.

WIBOR to stopa procentowa, po jakiej banki udzielają pożyczek innym bankom komercyjnym, która wykorzystywana jest do ustalania wysokości oprocentowania kredytów gotówkowych czy hipotecznych. Stawka WIBOR wyznaczana

jest każdego dnia roboczego o godzinie 11 podczas tzw. Fixingu, jako średnia arytmetyczna wielkości oprocentowania (w ujęciu rocznym) podawanych przez największe banki działające w Polsce, które są uczestnikami panelu WIBOR, gdzie odrzucane są dwie najniższe i dwie najwyższe oferty. W wyniku takiej kalkulacji ustalana jest wysokość stawki WIBOR. W sytuacji, gdy w fixingu bierze udział mniejsza liczba banków (od 8 do 9), to odrzucane są dwie skrajne oferty - najwyższa i najniższa. W wariancie, kiedy banków jest mniej niż

8 w obliczaniu średniej biorą udział wszystkie zgłoszone oferty. Stawka WIBOR 3M jest stawką oprocentowania kredytów i pożyczek na rynku międzybankowym określaną przedostatniego dnia roboczego poprzedniego kwartału i ustalaną na okresy 3-miesięczne.

W dniu 25 marca 2019 r. Komisja Europejska opublikowała Rozporządzenie wykonawcze (...), którym wpisała WIBOR do wykazu kluczowych wskaźników referencyjnych na podstawie art. 20 ust. 1 (...). Wydanie przedmiotowego aktu wykonawczego przez Komisję Europejską poprzedzone zostało dwuetapową procedurą. W myśl art. 20 ust. 2 (...), jeżeli

w ocenie właściwego organu państwa członkowskiego (w Polsce (...)) nadzorowany przez niego administrator opracowuje wskaźnik referencyjny, który powinien zostać uznany za kluczowy, powiadamia o tym (...) i przekazuje (...) udokumentowaną ocenę. Ocena dotyczy tego, czy zaprzestanie opracowywania wskaźnika referencyjnego lub opracowywanie go na podstawie danych wejściowych lub panelu podmiotów przekazujących dane, które przestałyby być w pełni reprezentatywne dla danego rynku lub danych realiów gospodarczych, miałyby negatywny wpływ na integralność rynku, stabilność finansową, konsumentów, gospodarkę realną lub finansowanie gospodarstw domowych i przedsiębiorstw w tym państwie członkowskim. Następnie (...) wydaje opinię, w której rozstrzyga, czy ocena właściwego organu państwa członkowskiego spełnia wymogi (...) i przekazuje taką opinię Komisji Europejskiej wraz z treścią oceny właściwego organu.

Wyżej wskazana ocena wskaźnika referencyjnego ponawiana jest co dwa lata i przesyłana do (...), która poddaje ją analizie. Ponadto, zgodnie z art. 23 ust. 2 (...) administrator kluczowego wskaźnika referencyjnego co dwa lata dokonuje i przedstawia organowi nadzoru ocenę zdolności wskaźnika referencyjnego do pomiaru danego rynku lub danych realiów gospodarczych. Krajowy organ nadzoru nad rynkiem finansowym następnie dokonuje własnej oceny w tym zakresie i w stosownych przypadkach przedstawia ją (...). Należy zatem podkreślić, że status wskaźnika referencyjnego WIBOR weryfikowany jest nie tylko przez (...), ale także w znacznym stopniu przez organ UE, jakim jest (...). Także Komisja Europejska informowana jest przez (...) i (...)

o ustaleniach dotyczących WIBOR jako kluczowego wskaźnika referencyjnego.

Stwierdzić zatem należy, że wskaźnik referencyjny WIBOR spełnia wszystkie wymogi przepisane prawem.

Z przedmiotowej umowy wynika, że oprocentowanie kredytu miało ulec zmianie w przypadku zmiany stawki bazowej WIBOR 3M. Stawka ta była obliczana z dokładnością do dwóch miejsc po przecinku, jako średnia arytmetyczna pięciu ostatnich kwotowań w kwartale poprzedzającym kwartał naliczania odsetek. Zmieniona stawka bazowa miała obowiązywać od pierwszego dnia kwartału kalendarzowego. Zmiana wysokości stawki bazowej powodowała zmianę oprocentowania o taką samą liczbę punktów procentowych. Bank uruchamiał pożyczkę według stopy bazowej obowiązującej w dniu zawarcia umowy. Ponadto, aktualna wysokość stopy oprocentowania była dostępna w bankowości internetowej i bankowości mobilnej, a także w dziennikach.

Z uwagi na oprocentowanie pożyczki według zmiennej stopy procentowej, o wysokości poszczególnych rat bank informował pożyczkobiorcę pisemnie, przesyłając aktualne zawiadomienie o wysokości raty pożyczki obejmujące

3 najbliższe raty, raz na trzy miesiące, przed terminem płatności pierwszej z nich. W przypadku nieotrzymania aktualnego zawiadomienia, pożyczkobiorca zobowiązany był dowiedzieć się w banku o wysokości raty przed terminem jej płatności. Pożyczkobiorca zobowiązany był do spłaty pożyczki w terminach

i kwotach określonych w umowie i aktualnym zawiadomieniu o wysokości raty pożyczki. Oprocentowanie kredytu według zmiennej stopy procentowej oznaczało, że w trakcie trwania umowy kredytu oprocentowanie kredytu mogło ulec obniżeniu, jak i podwyższeniu. W przypadku podwyższenia stopy bazowej oprocentowanie mogło zostać

podwyższone do wartości nie wyższej niż wysokość odsetek maksymalnych ustalanych na zasadach określonych w Kodeksie cywilnym, tj. dwukrotności wartości będącej sumą stopy referencyjnej Narodowego Banku Polskiego oraz 3,5 punktów procentowych.

Ustalenie wysokości odsetek musi być w umowie określone w sposób jednoznaczny, albowiem stanowi skonkretyzowanie jednego z głównych świadczeń kredytobiorcy z tytułu umowy kredytowej. Przez pojęcie jednoznaczności należy rozumieć brak wątpliwości co do znaczenia postanowień umowy, a stan taki jest osiągnięty, gdy interpretacja nie umożliwi nadaniu postanowieniu różnych znaczeń (patrz wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z 29 marca 2017 r., I ACa 1233/16, LEX nr 2287417).

Na gruncie niniejszej sprawy nie można przyznać racji twierdzeniu powodów, że postanowienia umowy w zakresie ustalenia wysokości oprocentowania kredytu miały charakter niejednoznaczny. Ze wskazanych wyżej zapisów wynika, że wysokość oprocentowania udzielonego kredytu uzależniona jest wskaźnika WIBOR 3M. Stawka ta była obliczana z dokładnością do dwóch miejsc po przecinku, jako średnia arytmetyczna pięciu ostatnich kwotowań w kwartale poprzedzającym kwartał naliczania odsetek. Wskazano również, że zmiana stopy procentowej kredytu nastąpi w tym samym kierunku, w którym zmieni się stopa WIBOR 3M.

W ocenie Sądu, powyższe postanowienia nie pozostawiają pożyczkobiorcom manewru interpretacyjnego. Zaciągający zobowiązanie zostaje poinformowany przez bank, że w sytuacji, w której wskaźnik WIBOR 3M ulegnie zmianie - zmianie ulegnie również wysokość raty, którą zobowiązał się spłacać, przy czym wyraźnie zaakcentowany został również kierunek tych zmian. Oznacza to, że sytuacja pożyczkobiorców w każdym z trzymiesięcznych okresów ustalania wskaźnika może ulec zmianie zarówno na jego korzyść, jak i niekorzyść - co wydaje się być słusznym rozwiązaniem, gdyż ryzyko zmiany wskaźnika WIBOR obciąża obie strony zobowiązania i jest niezależne od woli każdej ze stron.

Wskazać również w tym miejscu należy, że małżonkowie N. świadomie zdecydował się na zaciągnięcie zobowiązania opartego o zmienną stopę procentową. Korzyści płynące ze zmiennego (niższego przynajmniej na dzień zawarcia umowy) oprocentowania niosą jednak ryzyko jego wzrostu, o czym świadczy już sama wykładnia językowa sformułowania „oprocentowanie zmienne”. Takiego ryzyka nie pociąga za sobą oprocentowanie stałe - na które małżonkowie N. się nie zdecydowali.

Trzeba także dodać, że przy konstruowaniu treści umowy bank odwołał się do czynników obiektywnych, mierzalnych, a przy tym niezależnych od jego woli - jak już wskazano powyżej, stawka WIBOR wyznaczana jest każdego dnia roboczego o godzinie 11 podczas tzw. Fixingu, jako średnia arytmetyczna wielkości oprocentowania podawanych przez największe banki działające w Polsce, które są uczestnikami panelu WIBOR.

W orzecznictwie wskazuje się, że postanowienie umowy kredytu bankowego, w którym przyjęto, że kredytodawca jest uprawniony do zmiany stawek oprocentowania, jest bezskuteczne, jeżeli w umowie nie określono jednocześnie konkretnych okoliczności, od jakich zmiana ta jest uzależniona. Sąd meriti podziela stanowisko wyrażone przez Sąd Apelacyjny w Łodzi w wyroku z 8 stycznia 2019 r. (I ACa 227/18), gdzie wskazano, że użyte w art. 69 i 76 prawa bankowego sformułowanie, że umowa powinna określać warunki zmiany oprocentowania kredytu, nie musi oznaczać wprowadzenia do umowy równania matematycznego, które mogłoby zostać rozwiązane przez każdego konsumenta, przy wykorzystaniu kalkulatora. Chodzi przede wszystkim o to, aby decyzja dotycząca zmiany oprocentowania mogła być poddana weryfikacji, chociażby przez osobę, która zawodowo trudni się ustalaniem ceny pieniądza. Jeśli możliwość takiej weryfikacji istnieje, to zapis umowy jest ważny. Wbrew twierdzeniom powodów, łącząca strony umowa wskazuje okoliczności jakie muszą zaistnieć, aby nastąpiła zmiana oprocentowania (zmiany stopy procentowej rynku międzybankowego WIBOR 3M).

Zasadny, w ocenie Sądu, jest również pogląd, że zgodne z zasadami słuszności jest ustalenie w umowie zmiennej stopy oprocentowania kredytu,

a wskazane w umowie okoliczności, od których ma być uzależniona zmiana wysokości oprocentowania, powinny być skonkretyzowane w taki sposób, aby

w przyszłości mogła być dokonana ocena, czy rzeczywiście one wystąpiły i czy

w związku z tym zmiana oprocentowania jest obiektywnie usprawiedliwiona (patrz uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z 6 marca 1992 r., III CZP 141/91, OSNC 1992 r., Nr 6, poz. 90).

Podnieść również należy, że skoro powodowie kwestionują ważność zapisów umownych dotyczących ustalenia oprocentowania pożyczki, to zgodnie

z art. 6 k.c. na nich spoczywa obowiązek wykazania, że okoliczności wskazane

w umowie odnoszące się do zmiany wysokości oprocentowania nie wystąpiły albo że nie pozwalają one na ocenę kryteriów zmiany. Nie chodzi przy tym o możliwość wykazania, że to powodowie nie są w stanie zweryfikować zmiany oprocentowania, ale o możliwość jej zweryfikowania przez sąd w toku postępowania dowodowego, w którym strona wniosła o dopuszczenie dowodu

z biegłego z zakresu ekonomii. Umowa stron wskazuje okoliczności, które mają wpływ na zmianę wysokości oprocentowania, a chodzi o to, czy są one weryfikowalne. Powodowie takich działań procesowych nie podjęli i nie wykazali, że zawarte w umowie postanowienia nie precyzują dostatecznie warunków zmiany oprocentowania (patrz wyrok Sądu Najwyższego z 25 czerwca 2021 r., LEX nr 3208522). Ich wniosek o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego nie dotyczył tych kwestii i dlatego m.in. został pominięty.

Należy także zauważyć, że w przypadku kredytów (pożyczek) o zmiennym oprocentowaniu zasada oznaczoności świadczenia nie może być rozumiana dosłownie, jako wymóg przewidzenia globalnej sumy odsetek, którą powinien zapłacić kredytobiorca (pożyczkobiorca) w związku z umową kredytu o zmiennym oprocentowaniu. Takie dosłowne rozumienie zasady oznaczoności wypaczyłoby jej sens. Przyszłości nie da się przewidzieć. Można jednak ją prognozować.

To prawda, że nawet odwołanie się do konkretnych, zobjektywizowanych czynników wpływających na zmianę oprocentowania, takich jak stopy procentowe NBP, WIBOR, LIBOR czy też wskaźniki inflacji, nie pozwala na ustalenie w momencie zawierania umowy wysokości świadczenia, które ma być spełnione w przyszłości przez kredytobiorcę. Strona umowy powinna jednak wiedzieć, jakie konkretnie czynniki ukształtują wysokość zobowiązania w przyszłości. Parametryzacja tych czynników nie usunie niepewności, lecz przynajmniej umożliwi prognozowanie w oparciu o sprawdzalne kryteria. To rozwiązanie służy bezpieczeństwu obrotu cywilnoprawnego i pełni funkcję ochronną wobec kredytobiorcy. Jednocześnie jego zastosowanie nie obciąża nadmiernie banków. W zobowiązaniu powinny być oznaczone zarówno czynniki, które wpłyną

w przyszłości na zmianę oprocentowania, jak i ich waga (patrz K. Kurosz, Nieważność umowy kredytu na skutek wadliwego określenia warunków zmiany oprocentowania, LEX/el. 2017).

W niniejszej sprawie kredyt był oprocentowany według zmiennej stopy bazowej, którą jest rynkowa stopa referencyjna WIBOR 3M i która nie podlega negocjacji stron, nie jest określana dowolnie przez bank, powstaje

w oparciu o rynek międzybankowy i zależna jest od czynników, takich jak

na przykład inflacja czy wysokość stóp procentowych ustalanych przez Radę Polityki Pieniężnej. W przedmiotowej umowie będącej źródłem zobowiązania pozwanego zostały określone warunki, jakie muszą się ziścić, by doszło

do zmiany oprocentowania, mechanizm aktualizacji stawki WIBOR i wyliczania w oparciu o nią nowego oprocentowania oraz kierunek i waga tych zmian. Tym samym dopuszczalne było określenie wysokości odsetek umownych poprzez odwołanie się do zmiennej stopy bazowej, której podstawę wyliczenia stanowi średnia wartość WIBOR 3 M.

Z powyższego wynika, że postanowienia dotyczące wysokości oprocentowania kredytu i warunków jego zmiany w ocenie Sądu zostały sformułowane jednoznacznie i w sposób zgodny z przepisami prawa bankowego (art. 69, art.

76), a umowa stron w swoim kształcie nie narusza wynikającej z art. 353¹ k.c. zasady swobody umów oraz innych przepisów prawa lub zasady współżycia społecznego.

W konsekwencji Sąd nie znalazł podstaw do przyjęcia, że umowa była nieważna lub istniejąca bez uregulowań zawartych w § 5 ust. 1-4 i ust. 6-7. Dlatego powództwo oddalił, o czym orzekł, jak w pkt 1 wyroku.

O kosztach procesu należnych pozwanemu Sąd orzekł, jak w pkt 2 wyroku, na podstawie art. 98 k.p.c. w zw. z § 2 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (tekst jedn., Dz. U. z 2023 r., poz. 1935), powiększając je o kwotę 17,00 zł tytułem opłaty skarbowej od pełnomocnictwa.

Sędzia: /-/ T. C..